

بررسی و تحلیل تاریخی وضعیت برنامه‌های آموزشی از حیث مهارت‌افزایی دانشجویان رشته باستان‌شناسی و اشتغال دانش‌آموختگان آن در مقاطع گوناگون تحصیلی از آغاز تا ۱۳۹۶

مجری طرح: دکتر مهسا ویسی

باستان‌شناسی که هدف آن یافتن گمشده‌ها، و پاسخ به چراها و چگونه‌های بی‌جواب درباره گذشته‌های بشر است یکی از جوان‌ترین شاخه‌های علمی در گروه علوم انسانی است با قدمتی کمتر از دویست سال در دنیا. از اوایل قرن ۱۹ زیربنای نظری باستان‌شناسی با سرعت گسترش یافت و از فرضیه‌پردازی و گردآوری آثار باستانی درصدد تشریح و تحلیل منظم بقایای مادی برآمد. اما آغاز تحولات جدی در باستان‌شناسی دهه ۱۹۶۰ م. بود که به تدریج رویکردهای باستان‌شناسی در قالب‌ها و مکتب‌هایی چون روندگرا، پس روندگرا، تاریخ فرهنگی و مارکسیسم با دیدگاه‌های نظری خود ادامه یافتند. اما آن چه در اروپای غربی و امریکای شمالی در زمینه تحول در این رشته اتفاق افتاد هرگز در ایران به وقوع نپیوست. از عمده‌ترین مشکلات رشته باستان‌شناسی، مسأله مهارت‌آفرینی و کاربرد این علوم است. به عقیده برخی آنچه در سطح دانشگاه‌های کشور تحت عنوان آموزش رشته باستان‌شناسی تدریس می‌شود بیشتر یک شبه باستان‌شناسی یا صورتی از باستان‌شناسی است تا باستان‌شناسی به مثابه پیکره‌ای از تخصص‌ها، دانش‌ها و رشته‌های اصیل دانشگاهی.

در این طرح روند شکل‌گیری این رشته و تحولات آن در دو دوره بررسی می‌شود: (۱) از زمان تاسیس دانشگاه تهران تا آستانه انقلاب اسلامی و (۲) از ۱۳۶۲ تا ۱۳۹۶.

بررسی برنامه‌های آموزشی این رشته و سیر تحول آنها، روندهای پژوهشی، مبانی فکری و نظری حاکم بر برنامه‌ها، مناسبات با تحولات کشور و رهیافت‌های علمی مطالعه این رشته در طی این دو دوره و در یک جمع‌بندی کلی نسبت بین مهارت و تحصیل و اشتغال دانش‌آموختگان باستان‌شناسی از اهداف طرح است.